

სოლის მუნიციპალიტეტის ყოველწლიური გამოცემა

გამოცემის 1932 წლის 12 ივნისი

საქართველო

№ 18-19 (7028) * 24 * აგვისტო * სამშაბათი * 2010 წლი * ფასი 50 თეთრი

რედაქტორის სიკეთი

პროგრესი — ჩარისხავი

ძალიან ჯარი დიდი და აუცილებლი ძალა სახელმწიფო სახათვის და ერთ-ერთი გარანტია მშეოდნიანი ცხოვრებისთვის. ქართულ ჯარს სახელმწიფო და უძაგალითო ისტორიები განაჩნია. იყო დრო, როცა ქართველი საბრძოლო ხელოვნება უმაღლეს დონეზე იყო აყვანილი. ქართველი ერის არსებობის საუკუნეების მანძილზე იქმნებოდა და ყალიბდებოდა ქრისტიანულ მრწამსნე აგებული სახელმწიფოებრივი თვითგადარჩნის სამხედრო ტრადიციები.

რაც მთავარია, თვითონ ქართველი არის მეომარი, რომელშიც მერძობლი სული დეს. იდიოგანვე ქართველს ცალ ხელში სამუშაო იარაღი ეკავა, ცალში კიდევ სმაღლი. არ ყოფილა საქართველოს ცხოვრებამ სანგრძლები დროის მონაცემი, სმაღლ ქარქაში ჩაგებულიყო. „ქართველის დედასაც“ ცალ ხელში ხმალი უჭირავს, ცალში კი ფარა. ქართველების გმირულ სულზე და ღირსებაზე ბევრი თქმულ მტრებისაგან თუ შორიდან მაცერალი ევროპის თანამგრძნობელთაგან.

მაგრამ ორასწლოვანი რუსული იმპერიული გავლენით ქართულ სახელმწიფოებრიბობას საფრთხე შევქმნა. რუსთავის იმპერიაში, რომლის „ველიკოდერულურ“ ბუნებას დღესაც მძაფრად ვგრძნობთ, გალიბდებოდა ეგრისტიურ ინტერესებზე აღმიცენებული პოლიტიკა.

ისეთ სულიერების შემნე ერთ, რომელიც ქმნის ისეთ ტრაპონიმებს, როგორიც არის: „ვლადიმირ“ (დაიპარი მსოფლიო), „ვლადივასტრი“ (დაიპარი აღმოსავლეთი), „ვლადიკავკაზი“ (დაიპარი კავკასია), თავისთავად ცხადია, ისეთ პრიბლებებს შეუქმნის ყველას, როგორიც დღეს აფხაზეთში და სამაჩაბლოშია.

კიდევ ერთი, საქართველოს მტერი, დაუსტებული და თავდაცვის უნარს მოკლებული ქვეყნის წინაღმდეგ უზრო მაღა აღწევს გამარჯვებას და მის გასანადგურებლად ახალ-ახალ გეგმებს ამუშავებს.

ვარდების რევოლუციის (2003 წ.) შემდეგ ბევრი რამ გაძეთდა საქართველოში არმიის გამლიერებისა და მისი პოველორიზაციისათვის.

წარსულს ჩაბარდა ის დრო, როცა ჯარში მხოლოდ „უატრონო“ ახალგაზრდები მსახურობდნენ. ქართულ არმიაში სამახურო სამარცხის ითვლებოდა. ამ რამდენიმე წლის წინათ ქართული ჯარი მხოლოდ ფორმალურად არსებობდა. ძალიან ქარგად მასთვის შევარდნაისძრონდელი ქართული ჯარი, როდესაც ჩვენს ჯარისკაცებს არ ჰყოფნიათ სამხედრო ფორმები (განსაკუთრებული გართულება მაინც ფეხსამაგრებზე იყო). არ ჰქონდათ ნირმალური კვება. ის ერთ ძალიან ხშირად მშობლებს მორიგეობით დაპქნიდათ საკვები საჯარისი ნაწილში თავიანთ შვილებთან, თუ ჯარისკაცი თვითი სახლის ახლოს მსახურობდა, სადილზე ოჯახში დადიოდა.

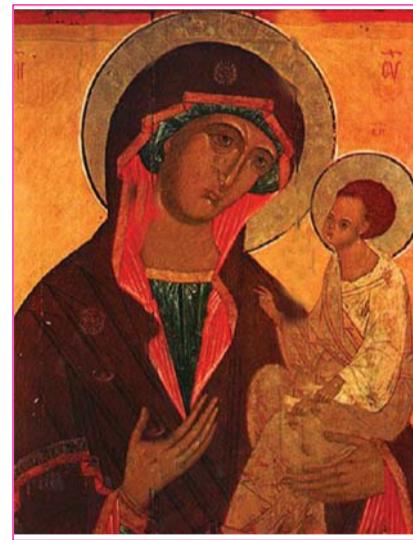
დღეს ქართული ჯარის მიმართ დამოკიდებულება საგრძნობლად შეცვალა. პირველ რიგში კი შექმნა ნორმლური პირობები ჯარისკაცთავის. მათვის აშენებული ბინები, კვება, მომზადების დონე შეესაბამება თანამერდოვე მსოფლიო სტანდარტებს. ახლ რიგით ჯარისკაციც კი ამაყდ აცხადებს, რომ ემსახურება საქართველოს. ე.ი. ახლგაზრდა თაობამაც გაცნობიერა, რომ სრულყოფილი ჯარი მართლაც ქვეყნის დამოუკიდებლობის, სუვერენიტეტსა და ტერიტორიული მთლიანობის გაანტიცია. ამიტომ დღეს სამხედრო სამსახურის მსურველი გაცილებით მეტია, ვიდრე რამდენიმე წლის წინათ.

დღიდ ძერგი მოხდა სამხედრო განათლებაშიც. კარდინალურად შეიცვალა წარმატების სისტემა, იგი გაცილებით მოწინილი და მოთხოვნების შესაბამისი გახდა.

ეს ყველაფერი ქართული ჯარის გასამღიერებლად დეთდება. რათა მან დაიბრუნოს წარსული დიდება, რომელიც ერთდროულად საჭიროა დროებით მიტაცებული ჩვენი ტერიტორიების დასაბრუნებლად.

პროფესია ჯარისკაცი—დღეს ყველაზე პრესტიული, ყველაზე პრივატულებირებული და ყველაზე საამაყო პროფესია, რამე თუ მას უმნიშვნელოვანესი მისია აქვს შესასრულებელი და განსახორციელებელი. პირველ რიგში კი ჩვენი თანამედროვე, მშობლები და გმირთა საქმის გაგრძელება და მისი გამარჯვებით დამთავდება.

მანანა შულაია

28 ქვებული წესო
მეტებული ერთ,
მომოცებული !

2008 წლის სამისორი დაღურულთა ევმრისალი

„აპრი“

უფლისწინეთან
სისხლისური ყაყაჩოს წევთი—
არ ფალვრილის —
დასალვრელის, ალპათ, მაწნა!
არავითარი სხვა სამშობლო, ამაზე მეტი
არ გამაჩნია!

მურმან ლენინიძის ამ ლექსით ისსხერა „პრამიტამი“—
ს მიერ გამოწვეული სქელისანი წიგნის „გმირი“ პირველი
ნაწილი, რომელიც დიდი ტერიტორიით და სუვერენიტეტსა და ტერიტორიული მთლიანობის გაანტიცია. ამიტომ დღეს სამხედრო სამსახურის მსურველი გაცილებით მეტია, ვიდრე რამდენიმე წლის წინათ.

დღიდ ძერგი მოხდა სამხედრო განათლებაშიც. კარდინალურად შეიცვალა წარმატების სისტემა, იგი გაცილებით მოწინილი და მოთხოვნების შესაბამისი გახდა.
ეს ყველაფერი ქართული ჯარის გასამღიერებლად დეთდება. რათა მან დაიბრუნოს წარსული დიდება, რომელიც ერთდროულად საჭიროა დროებით მიტაცებული ჩვენი ტერიტორიების დასაბრუნებლად.

პროფესია ჯარისკაცი—დღეს ყველაზე პრესტიული, ყველაზე პრივატულებირებული და ყველაზე საამაყო პროფესია, რამე თუ მას უმნიშვნელოვანესი მისია აქვს შესასრულებელი და განსახორციელებელი. პირველ რიგში კი ჩვენი თანამედროვე, მშობლებით დამთავდება.

რუს აგრძელებული ზრდოლაში დაწესებული ზოგერი

ამიერ-იმიერს, ფაგვინრუნდნენ წრემლად, ტკივილად, გაუსაძლოის მონაცემებად, მაგრამ წრენად საქართველოს უძლეველობისა.

ჩვენი რაიონიდან საქართველოს ზერენს 8 ვარსკვლავი შემატება...

მათ ლამაზ სირქტელი სიკავილმა დაადგა შარავანდული და ფაგვინრუნდნა, რომ თურმე გმირებად არ იჩატებიან, გმირები ხდებიან...

ნიგი მოგვითხოვთ იმშენი რაიონის შესახებ. მაგრამ ჩვენ უკეთ მათგანზე ვრცელდა მასალების იმის ლრმა რწმენო, რომ ლევან ცურავებასა და რამაზ კიფიას შესახებ, ალპათ, მეტი ტერიტორია და ტერიტორია მოგვითხოვთ... რაფან უკეთ მათგანმა მათ კარგად იწოდა რომ ქართველებს „სხვა სამშობლო“ არ გამაჩნია...“

რუსეთ-საქართველოს მმშენებელი ჩვენი რაიონიდან ფალუბული შიფრების წხოვრებისა და გმირებისა ამსახული მილები მე-6 - 13 გვერდებზე.

მერი ლაგვილავა

ԵԱԼԵՅ ԸՆ ԵԹԵՂՈՒՄԱԳԼԱՎԱ

**დასრულდა ხობის ყოვლაწმინდა
დათისმართვის მიმინების სახელობის
ტაძარში მისასვლელი გზის განათების
მოწყობის სამუშაოები.**

გაღმა საჯიშაოს უბანში გადასასვლელი ხილის

ანდგენიტი სამუშაოები დასკულტა

ხობის მუნიციპალიტეტის სოფელ საჯიჯაოში დაწყებული მდინარე ხობის წყლის ხიდთან მარჯვენა წარეცხილი ნაკირის და გადასახვლელი ხიდის აღდგენითი სამუშაოები დასრულდა. ძირითადად მოხდა ხიდის მისასვლელზე განლაგებული ბეტონისა და თვალამრიდი რკინის კონსტრუქციების შეღება. ხიდის მისასვლელ მარჯვენა მხარეს არსებული ღრმულის შევსება მათულბადით შეკრული თლილი ქვით. ხიდის ტროტუარის გაწმენდა, რომელიც ექსპლუატაციაში შევიდა.

მოსფავლე-ახალგაზრდობის
სასახლეში მეორე ეტაპის
სარჩეაბილითაციო სამუშა-
ოები სრულდება

მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლის სარეკაბილიტაციო სამუშაოები სრულდება. მუნიციპალიტეტის გამგეობის ბიუჯეტიდან გამოყოფილი თანხებით მძღვნარეობს შიდა სარემონტო სამუშაოები და ძირითადი საშუალებების ინ-კონტრარიზაცია. ახალ სასწავლო წლიდან მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლე სრული დატვირთვით შეუდგება ფუნქციონირებას.

პროფესიალური ორგანიზაციების მე-4 პოლიტიკა

29 ივლისს ჩატარდა საჯარო მოსამსახურე-
თა ზობის მუნიციპალიტეტის პროფეკვშირუ-
ლი ორგანიზაციის შე-4 კონფერენცია. კონფე-
რენციაზე განიხილეს 2006-2010 წლებში პრო-
ფესიული კავშირის მიერ ჩატარებულ ღო-
ნისძიებები. ჩატარდა პროფომიტეტის
თავმჯდომარის, პროფომიტეტის თავმჯდომა-
რის მოადგილის, პროფომიტეტის, საქართვე-
ლოს საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული კავ-
შირის მე-9 კონგრესის დელგატთა არჩევნები.
კონფერენციას ესწრებოდნენ ნუკრი ჭინჭარა-
ული-საქართველოს საჯარო მოსამსახურეთა
პროფესიული კავშირის თავმჯდომარე. ლავრენ-
ტი ალანია-საქართველოს ტრანსპორტის პრო-
ფესიული კავშირის თავმჯდომარე, პაპუნა
სუბლავა-პროფეკვშირების გაერთიანების წარმომადგენელი სამეგრელო ზემო -სვანეთის მხარეში. მუნიციპა-
ლიტეტის ხელმძღვანელობას წარმოადგენდა გამგებლის მოადგილე რალა ჩემია. ზობის მუნიციპალიტეტის
საჯარო მოსამსახურეთა პროფესიული კავშირის თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა -დიანა ჯანჯლავა.

მასალები მოგვაწოდა ხოპის მუნიციპალიტეტის გამგეობის ინფორმაციის უზრუნველყოფისა და საზოგადოებრასთან ურთიერთობის სამსახურის.

მუნიციპალიტეტის რამდენიმე სკოლის შენობა გადაიცურა

ხობის მუნიციპალიტეტის რამოდენიმე საჯარო სკოლაში მიმდინარეობს სარემონტო –სარეაბილიტაციო სამუშაოები, მათ შორის ბის საჯარო სკოლაში დასასრულ მიუახლოვდა სკოლის სახურავის სარემონტო სამუშაოები.

აქცია- კონცერტი ხობის კულტურის სასახლის ფინ

17 აგვისტოს, 20:00 საათზე ხობის კულტურის სასახლის წინ გაიმართება აქცია-კონცერტი: „ერთმანეთის მხარდამშარ საქართველოს-თვის“. მონაწილეობას ღებულობენ წამყვანი მსახიობები: გიორგი გას-ვიანი (ნიკოლ-შოუ), გიორგი შარაბიძე (ჯეოსტარი), დათუნა მგელაძე, ელენე ფოჩჩუა (ჯეოსტარი), თემო საჯაია (ვარსკვლავების აკადემია), ლევან ლაზარიშვილი. კონცერტი ტარდება ფონდი „ბარბალეს“ (წელმძღვანელი სერგი ირემაშვილი) ორგანიზებით. დასწრება თავისუ-ფალია.

განაცლია სასამართლო შეორის მიმღებარე ტარიტორიის კათილეოფურგა

დაიწყო სასამართლო შენობის მიმდებარე ტერიტორიის კეთილმოწყობის მეორე ეტაპი, სამუშაოებს ასრულებს ტენდერში გამარჯვებულად გამოცხადებული ორგანიზაცია „შარაგზამშენი პირველი“.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ – ԵՊԲՈՒ ՊԵՎԱԳՐՈՒՆԵ ԵՎ ԵԿԱՆԻՑ

მუსიკას ადამიანის სულიერი სამყაროს გაღმოცემის განხა-
ძუანი ბული ძალა და შესაძლებლობები აქვს. ზოგიერთი მუსი-
კალური ნაწარმოები ჩაგვაფიქრებს, სევდას მოგვვრის, ზოგი-
ერთი კი აგვალებულებს, გაგვახალისებს, ათასგარ სურვილს
აღვიძრავს, ოცნებების სამყაროში გადაიყიფვანს... სწორედ
ესაა კომპოზიტორის დაინშეულება, მისი შემოქმედების მიზა-
ნი—შეუქმნას მსმენელს მხარულს, სევდიანს, მწუხარეს, იმე-
დიანს თუ შეოცნებეს ერთნარად ამაღლებულა განწყობილება...

რაც ავავისტოს ლმდა წვენს რაიონს მოუტანა.

ରୋବ ଏଗ୍ରିନ୍‌କ୍ଲାବ୍ ରୋବ ନେପ୍ତୁନ ରୋବିନ୍‌ସ୍ଟ୍ରୀଟ୍ ରୋବ୍ରୁଚାର୍କ୍

କୌଣସି ମୁଖ୍ୟିତିପାଦାର୍ଥିଙ୍କୁ ମାଗଦିଶ୍ଵରାଳ୍ପଦ୍ମ, ଦାତରିନ୍ଦା ଗର୍ବର ତ୍ୟାଗଦ୍ୱାରା
ଗାଢ଼ ଅନ୍ଧିଶ୍ଵର୍ବାଦୀ, ରିମ କୋମନ୍‌ସିର୍ଜର୍ ରାଜ୍‌କ୍ୟୁଲ୍‌ପ୍ରିଂ ଲାଇସେ
ରୁଲ୍ ମାଗାଲ୍‌ଟାଇପ୍ ମିଲ୍ସା, ରମ କ୍ଷାରିତ୍‌ପ୍ରେସ୍‌ସ ପ୍ରିଞ୍ଚମଲ୍‌ଲିଟ ଶାକ୍‌କ୍
ଟାପଲ୍‌ଟାଇପ୍ ଶେକ୍‌କ୍ଲାବ୍ ସିମଲ୍‌ରୁବ୍, ଶେନ୍‌ବ୍ୟାକ୍ ଓ ତାଗ୍‌ସୁର୍ଜଲ୍‌ବ୍ୟାକ୍-
କ୍ଲାବ୍ କ୍ଲାବ୍‌ରୁବ୍. ମିଲ୍ସା ତଥୀର୍ବିନ୍ଦ ଡାରାର୍‌କ୍ଲାବ୍ ପ୍ରିଟାର୍‌ର୍ ଲ୍ୟାମିଲ୍‌ଲିଟ

ეს უწყებელია. მაგრა და დანართი დაკავშირდებოდა. უკუკერ და კატიუშა მიაღია ცხრა ხობელი გმირის ხსოვნას, გაისმა 8 აგვისტოს ომში დალუპულთა მოსახსენიერებელი მესა.

ლი კინომუსიერის ნაშევეტები შეასრულა. დროდადრო მაყურებელი სიამოვნებისგან ფეხზე დამდგარი დიდხანს უკრავდა ტაშს. შეუძლებელი იყო ემოციების გარეშე გესმინა დიდი სიმფონიური ორკესტრის უძლიერესი უღერადიდიბისთვის, რომელმც ბევრ ჩევნთაგანს მოელი სამყაროს მრავალფეროვნება გადაგვშალა. კონცერტის დასკვნით ნაწილში ორკესტრს შეუერთდნენ და მაყურებლის წინაშე წარსდგნენ ნანა ჩიქავა, ვაჟა მანა და ელენე ფიჩხუა.

ორკესტრმა ტურნე სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარეში ამ კონცერტით დაწურა.

ღონისძიება საათანასევარი გრძელდებოდა... დრო ისე სწრაფად გასულა, რომ ღამე შემოიპარულა. ღამის ცა მოკუშავე გარსევლავებით მოჰქმდილა. დაწმუნებული ვარ, მაყურებელში ამ კონცერტმა ბედნიერება მოიტანა. აქ განცდილმა უფროს თაობას ამ ორი ათეული წლის წინანდელი დღეები მოაგონა, დღეები, როდესაც ამ სცენაზე ცვალავდნენ სუხიშვილება, სპექტაკლებს მართავდნენ რამაზ ჩიხივაძე, მედეა ჩახავა, ვერიკო ანჯაფარიძე, სოფიკო ჭავაშვილი, ოთარ მელიქიშვილი, კოტე მქარავია და სხვადა.

შთაბეჭდილებებით დახუნ
ნილა გაკლავდა შინისაკან.

ნანა პემულარია

გ მ ი რ ი

დედას ორი ვაჟი პყავდა—გოგა და გიორგი. საქართველოს რომ რუსეთი დაესხა თავს, 8 აგვისტოს, დილას, დედამ ბიჭები ვერ დააკავა დედის წინააღმდეგობის მიუხედავად, ისინი რეზერვში წავიდნენ.

დედა, მეზობლებთან ერთად, ტელევიზორს იყო მიჯაჭული. დაბომბვის ხმა რომ მოესმა, მიხვდა, სენაკის ბაზა იბომბებოდა. ვერც ერთს ვერ უკავშირდებოდა ტელეფონით.

დედმამა ბაზაზე გავარდნენ. დედა ყველას, ვისაც კი თვალს მოჰკრავდა, შვილების ამბავს ეკითხებოდა, რატომდაც სულ გოგას ვიძახდი, გიორგი არ მისხენებია, ეს ალაბათ რაღაც წინათგრძნობა იყო...“—იტყვის დედა.

დედა სიბნელეში ეძებდა შვილებს. უცებ მოესმა „ბერაას ბიჭი დაიღუპაო“. მივარდა დედა, სახელს ეკითხებოდა, არ ვიცით, ეუბნებოდნენ... დედას შეატყრისნეს, რომ გიორგი დაჭრილი იწვა ხობის საავადმყოფოში. მშობლებმა ბაზა მიატოვეს, ხობში გადარიცდა.

არც მან იცოდა, სად იყო გოგა... დილითდა შეატყობინეს ოჯახს, რომ გოგა დაჭრილი იწვა სენაკის საავადმყოფოში.

მაცნემ თქმით ერთი უთხრა, მაგრამ მისმა ხმამ — მეორე... დედა მიხვდა, რა უბედურებაც ტრიალებდა მის თავს... საავადმყოფოში მისულს შვილი დაღუპული დახვდა—გოგას ჭრილობა არ ჰქონია, მაღალმა წნევამ შინაგანი ორგანოები დაუზიანდა.

გოგა ბერაია 22 წლის იყო... დაიბადა 1986 წელს, ხობში, სწავლობდა ხორგის პირველ საშუალო სკოლაში. მოუსვენარი, ცელქი და ამავე დროს გამორჩეული მოსწავლე იყო. სკოლის დამთავრების შემდეგ, ტექნიკურ უნივერსიტეტში გამოცდები წარმატებით ჩააბარა და ენერგეტიკის ფაკულტეტზე ჩაირიცხა, მესამე კურსიდან წმინდა გრიგოლ ფერაძის უნივერსიტეტში გადავიდა, ეკონომიკის ფაკულტეტზე.

დედა: „სოფელს ვერ ელეოდა... თბილისში ბინა გვქონდა, იქ ყოფნა არ უყვარდა. როგორც კი დროს იპოვიდა, მაშინვე აქ ჩამორბოდა. ხშირად

ამბობდა, ძალიან მიყვარს ჩემი სოფელი... ჩვენი მეზობლის ბიჭი კონტრაქტორი იყო, ერაყში მსახურობდა. ერთხელ გოგა მოვიდა და მითხრა, სწავლას რომ მოვრჩები, კონტრაქტი მეც უნდა გავაფირომო, ერაყში უნდა წავიდე და სამშობლოს ვალი უნდა მოვიხადოო. გავგიედი, რამე რომ მოვიდეს, რა მეშველება-მეთქი?! მაშინ მითხრა, სიკვდილი თუ მიწერია, რეზერვისტი ვარ და შეიძლება, სენაკის ბაზაზეც მოვაკვდეო. მაშინ გავუბრაზდი, რას ამბობ-მეთქი... ახლა კი ვფიქრობ, ალბათ, რაღაც წინათგრძნობა ჰქონდა... ეს ამბავი მის დაწყებამდე ერთი წლით ადრე მოხდა...“ მით რომ დაიწყო, გოგა და მისი უმცროსი მმა შინ იყვნენ. დედა გაისხენებას, რომ ბიჭები კომპიუტერს არ

ამოვეფარეთო? ჩვენი ვალია, სამშობლო დავიცვათო, მიმეორებდა გოგა. დილით 8 საათზე, ორივე ძმა სახლიდან გავიდა, გასვლისას კიდევ ერთხელ შევეხვეწერ, ორივე ერთად ნუ წახვალობეთქი, ვერაფერს გავხდი... გავაცილე, ორივეს გაოგნებული ვუყურებდი... გოგამ ხელი დამიქნია და კოცნა გამომიგზანა... ყოველ 10 წუთში ვურეგავდი. ამბავს კითხულობდი. მიმეორებდნენ ყველაფერი კარგადაა და საღამოს სახლში ვიქნებითო. ვეკითხებოდი, საჭმელი თუ გაქვთ, მოვალ და რამეს მოგიტანთ-მეთქი. გოგამ უარი მითხრა, არ გვინდა, პატარა ბავშვები ხომ არა ვართო... გოგა და გიორგი სხვადასხვა ასეულ-

ხშირად მესიზმრება და მამშვიდებს: დედა, კარგად ვარ, ნუ გეშინია, მეცოცხალი ვარ, ოღონდ ტყვედ ამიყვანესო... არ ვიცი, ეს სიზმარი რას ნიშნავს. გარდაცვლილი რომ ვნახე, ჭრილობა არ ჰქონდა, მაღალმა წნევამ შინაგანი ორგანოები დაუზიანა, სახეზე ისევ ისეთი ლამაზი იყო...“

გიორგი, ძმა: „ბავშვობიდან სულ ერთად ვიყავით აქაც და თბილისშიც. სულ ჩემზე ზრუნავდა, იმ დღესაც რამდენჯერმე მომაკითხა, როგორ ხარო. ბოლოს რომ მოვიდა, ძეხვი და პური დაგვირიგეს, მოერიდა, არ აიღო, მე სხვა ნაწილიდან ვარო. მე თვითონ მივუტანე ერთი ნაჭერი... მაღლებობებაც დაიწყო. დავკარგე, ვერ ვპოულობდი...“

შორდებოდნენ.

დედა: „მეუბნებოდნენ, ასალ ამბებს ვიგებთო... 7 აგვისტოს, გვიან ღამით, სოფლის გამგებელი მოსულა ჩვენთან, ბიჭებისათვის უთქამს, რეზერვში ხართ გამოძახებით. მე ეს ამბავი დილითდა გავიგე, უძვე წასასვლელად რომ ეზადებოდნენ. შიშმა ამიტანა, არ მინდოდა გაშვება. მეუბნებოდნენ, ქვეყანას უჭირს და შენ სახლში დამალვას გვთავაზობო? მით დამთავრდება, სოფელი თავი როგორ გამოვყოთ, რა ვთქვათ, დედისკალთას

გოგა სოფლის სასაფლაოზე დაკრძალეს.

დედა: „ძალიან ძნელია მის გარეშე ცხოვრება... ერთი წელი მხოლოდ სასაფლაოზე დავდიოდი. აქვე ახლოს ბიჭებმა გოგას წყარო გააკეთეს, საღამობით იქ გავდიოდი და თავს ვინუგებებით, ჩემი შვილი ძალიან მაკლია, მაგრამ ის ხომ სამშობლოს კეთილდღეობას შეეწირა. სხვანაირი გოგა ნამდვილად ვერ წარმომიდგენია...“

ფიგილან „გმირი“

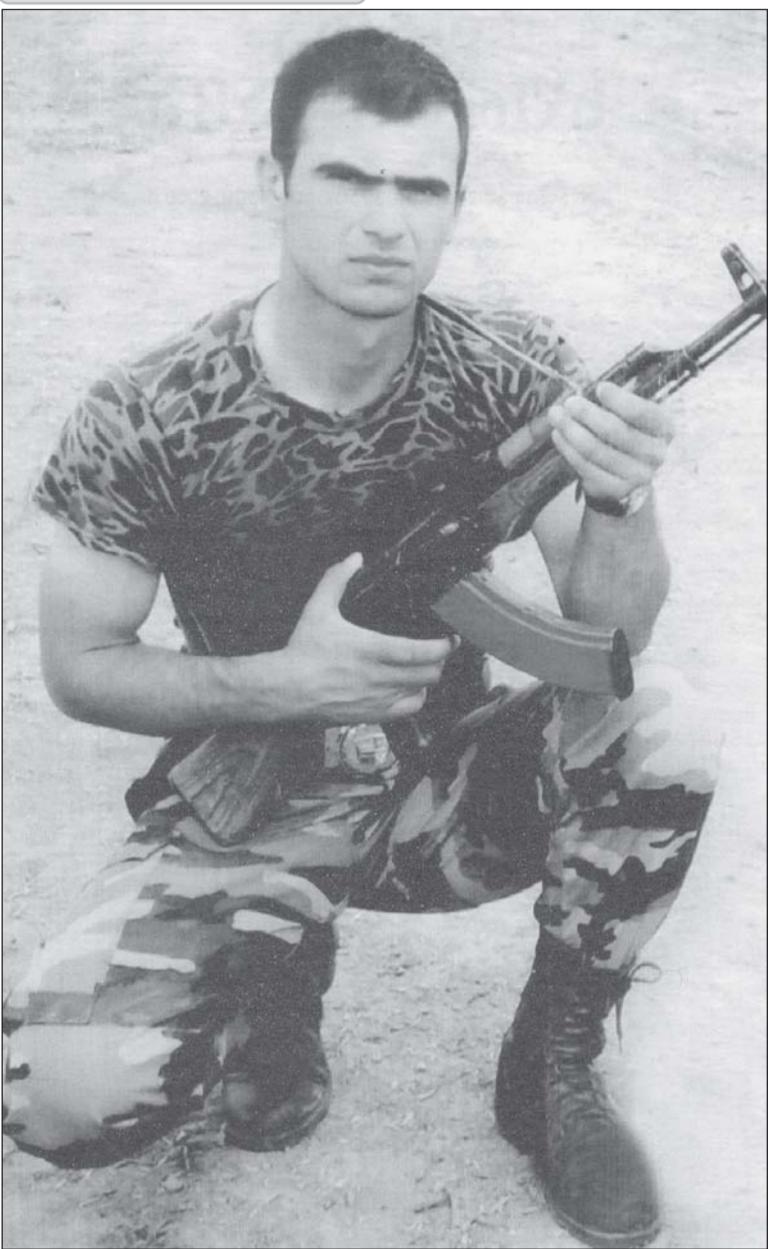
გ ა ი რ ი

დათა ხურცილავა

რ ე ზ ე რ ვ ი ს ტ ი

1986 - 2008

დაჯილდომებულია მაღალით „მხედრული მამაცობისათვის 2008“

მის გადასარჩენად გარბოდა, ბომბის ნამსხვრევი რომ მოხვდა...

მტერი სენაკის ბაზას ბომბავდა, ბიჭები მიწას გაერთხენ, მასაც უყვიროდნენ „დათა, დაწექ!“ ის არ დაწვარა დაკაწვე, დაჩის ვერ ვპოულობი, უმცროსი მმის ძებნა განაგრძო და... ბომბის ნამსხვრევი მოხვდა კიდევ იმ წუთას. მმების მამა, რომელიც ბაზის კართან იდგა, ბაზაზე შეიჭრა თავისარდაცემული, პირველად დაჩი იპოვა-მძმედ დაჭრილი, დათას საბეჭრო გარემონად გამოირჩეოდა. ამიტომაც დაისახა მზნად ეკონომისტი გამხდარი იყო და მიაღწია კიდევ ეხერხებოდა ხაზია. უმაღლესი საწავლებლის მასა და სახაზად მშენებელი და არ ვიქებით და უულევის ტერმინალზე დაცვის სამსახურში დაიწყო მუშაობა. ოპტიმისტი იყო, ამბობდა, მერე რამე გამოჩეოდა...

დედა გაიხსენებს, რომ ბოლოს დათა გონიერი გამხდარი იყო და თავადვე აკვირებდა საკუთარი დაბნეულობა. „სულ ცდილობდა მომფერებოდა“ – იტყვის დედა... მის დაღუპვამდე ერთი თვით ადრე კი, თავად დედას ჰქონია ავიზმანება – „ხილვა მქონდა – სასტუმრო თოახი ყვავილებით იყო სავსე და იქვე ჩემი შვილი ესვენა... საკუთარ თავს ვეჩუბებოდი, ეს როგორ გავიფიქრე მეთქი... რა მალე ამიხდა ეს ხილვა... ასეთივე ხილვა ჰქონდა მიშიკო იოსავას დედასაც და გაოგნებულები ვიყვავით, ერთმანეთს რომ ვუცვებიდით ამ საოცრებას...“

მათემატიკის და ხაზის გარდა, დათას ფეხბურთი და ჭადრაკი ჰყვარებია. ჭადრაკის მასწავლებელი კმაყოფილი ყოფილა მისი გონიერაგანს ნილობით... დაღუპვის შემდეგ, ხობში მისი სახელიობის სტადიონი გაიხსნა, მის დაბადების დღეზე ტარდება ფეხბურთის ჩემპიონატი...

დათა ხურცილავა სიცოცხლით სავსე, 22 წლის ბიჭი იყო... ომის დაწყებისთვავე გულანთებული გავარდა რეზერვში. დაბადა ხობში 1986 წლის 16 თებერვალს. დედა, ნინო ბულია გაიხსენებს, როგორ ბრუნდებოდა ლონიერი და მოუსვენარი დათა ყველდე სკოლიდან დასვრილი და პერანგადახეული. „მალიან ცელქი იყო, უფროს სკოლას ელექტრონი ჩხებობდა თურმე... მექებს ელექტრონი და გამოიცვალა, დაიდინჯდა, გაგვეთილებს არ აცდენდა, კარგი მოსწავლე იყო. თავისწევე უფროსებთან მეგობრობა უყვარდა...“

მმა, დაჩი: „მალიან მოუსვენარი, ჯანმრთელი და ენერგიული იყო. მალიან ალერსიანი, მოსიყვარულე, მოფერება უყვარდა და ეს თვისება სიცოცხლის ბოლომდე გამოჰყვა.

წევდა დასარტყმელად, ჰაერშივე აჩერებდა მმაზე აწეულ ხელს...“

სკოლის დამთავრების შემდეგ, ტექნიკურ უნივერსიტეტში განაგრძო სწავლა, უნიანსებსა და საბანკო საქმეს ეუფლებოდა.

დედა: „სტუდენტი რომ გახდა, მეც თან გავეკურები თბილისში. ერთად გავატრეთ სტუდენტობა... ჩვენ მარტო დედა-შვილი კი არა, მეგობრებიც ვიყვავით... მოწინავე სტუდენტი იყო, კარგად იცოდა თავისი საქმე, კერძოდ ფინანსები. რომ დაამთავრა თავისი პროფესიით ეძებდა სამსახურს, რომ ვერავი იპოვა, უსაქმოდ ხომ არ ვიქებით და უულევის ტერმინალზე დაცვის სამსახურში დაიწყო მუშაობა. ოპტიმისტი იყო, ამბობდა, მერე რამე გამოჩეოდა...

დედა გაიხსენებს, რომ ბოლოს დათა გონიერი გამხდარი იყო და მიაღწია კიდევ ეხერხებოდა ხაზია. უმაღლესი საწავლებლის მასა და სახაზად მშენებელი და არ ვიქებით და უულევის ტერმინალზე დაცვის სამსახურში დაიწყო მუშაობა. ოპტიმისტი იყო, ამბობდა, მერე რამე გამოჩეოდა...“

„ჩემი მეუღლე სამხედრო ბაზის კარგებიან ჩემი შვილი...“

მამამ რომ ვერავერი გააწყო, თავადაც წავიდე ბაზაზე.

„ჩემი მეუღლე სამხედრო ბაზის კარგებიან იდგა, ორივე შვილი აქ მყავს და სახლში რა მინდაო... დაბომბვამდე ნახევარი საათით ადრე ველაპარაკე დათას, მამშვიდებდა, დაიძინე, არაუერი მოხდებაო. რა დამაძინებდა ჩემი შვილები იქვენე...“

მერე მტერმა ბაზის დაბომბვა დაწყო...“

მმა მმას ექებდა თავზარდაცემული, ბაზაზე შეჭრილი მამა კი თავის შვილებს...

„დათას თურმე მეგობრები უყვიროდნენ, დაწექი, დათა, დაწექი. როგორ დავწვე დაჩის კიდევ რეზერვში. დათაც გამოიძახეს, მაგრამ სამსახურიდან არ უშვებდნენ.“

დედა: „სამსახურში სამჯერ შესულა უფროსთან, ეხვეწებოდა გამათავისუფლე რეზერვში უნდა წავიდეო. მესამე თხოვაზე გაუთავისუფლებია უფროსს. დათას გარდაცვალების შემდეგ ის კაცი წუხდა, არ უნდა გამეშვა, ჩემი ბრალია, მაგრამ დათა თუ რამეს დოდიშს უხდიდა, მაპატიე შვილო, დროებით იქ რომ დაგროვეო, მაგრამ შენს მმას უნდა უშველოო. ერთი შვილი სასიყვალოდ დაჭრილი და მეორე გარდაცვლილი... დღესაც მიკვირს, როგორ გაუძლო ამ სიმწარეს, დაჩი ძალიან ცუდად იყო, გერმანიაში რომ დამაბაზოს მთავაზობო? არა, შვილო, დაჩი ხომ წავიდა მეთქი, პოდა დაჩის ვერც მე მივატოვებ, დაჩი იქა, მე აქ რა მინდაო. სულ იმეორებდა დაჩი იქ არის და მე აქ რა გამახარებსო... ჩაფარა ტანსაცმელი, ტანზე ნახევრადსევლი მაისური ჩაიცვა და გავარდა...“

ჩვენს ყოფნას ცხოვრება არ ჰქვია... განადგურებულები ვართ, ტანჯვაში გადას დრო... დათას ბაზუა ორმოცი დღის განმავლობაში სასაფლაოზე ათენებდა, იქ იწვა, სულ იმეორებდა დათას სიბნელის ეშინოდა და მარტო არ დავტოვებო...“

მოტრიალდება დაღუპვიდან ორი წელი... საფლავზე მისულ შვილმკვდარ დედას დახვდება ყვავილები და ვიღაც გოგონას ლექსი ყვავილებთან ერთად...“

დედა: „დიდი მონატრები იყო ჩაქორივილი... შეყვარებულები იყო, ცოლის მოყვანა ეჩქარებოდა, სექტემბერში უნდოდა და გოგონას ლექსი ყვავილებთან ერთად...“

მერე მტერმა ბაზის დაბომბვა დაწყო...“ შეყვარებული იყო, ცოლის მოყვანა ეჩქარებოდა, სექტემბერში უნდოდა და გოგონას ლექსი ყვავილებთან ერთად...“

დედა: „დიდი მონატრები იყო ჩაქორივილი... შეყვარებულები იყო, ცოლის მოყვანა ეჩქარებოდა, სექტემბერში უნდოდა და გოგონას ლექსი ყვავილებთან ერთად...“

ზიგნილან „გმირი“

იგი ერთ-ერთი იყო იმ შეიძინებული რეზერვისტიდან, ვინც სენაკის სამხედრო ბაზაზე დაიღუპა აგვისტოს ომის დროს, როცა რუსეთმა სენაკის ბაზა დაბომბა.

ლევან ჭოჭუა მეომარი არ ყოფილა, ის მხოლოდ რეზერვისტი იყო – 22 წლის სტუდენტი ბიჭი.

გამოიძახეს. აღდა. არც ბაქოში გაქცეულა და არც ბუჩქებში. წავიდა. გამოცხადდა პირნათლად და...

დაიღუპა სენაკში. დაბადებითაც სენაკში დაიბადა. მშობლები-მძლავრი ჭოჭუა და ნუცა სერგია-ჭოჭუა ხობში მსახურობდნენ და ამიტომაც მათ ლევანი და მისი და ხობში შეიყვანეს სკოლაში.

ლიკა ლევანზე ერთი წლით უფროსი იყო, მაგრამ მაინც ერთ მერს სუსდნენ.

„ლიკა მეორე კლასში იყო ლევანი რომ სკოლაში შევიყვანეთ, მაგრამ იმდენად ნიჭიერი აღმოჩნდა, რომ კომისია შედგა, შეამოწმეს და პირდაპირ მეორე კლასში დასვენდა. 5 წლისამ თვითონ ისტავდა წერა-კითხვა, 6 წლისა ვეფხისტყაოსას კითხულობდა, ერთუცნობიან განტოლებებს ხსნიდა“...ისტენებს თვალცრუმიანი დედა.

ოჯახი სენაკში ცხოვრობდა და ყოველდღე ხობში დადიოდა. არადა იმ დროს უკვე სამოქალაქო ომი მდგინარებდა. ტყვიების წვიმაში უწევდა

ლევან ჭოჭუა

რ ე ზ ე რ ვ ი ს ტ ი 1985–2008

დ ა ჯ ი ლ დ რ ე ბ უ ლ ი ა მ ა ღ ა ლ ი თ „მ ხ ა ღ ს უ ლ ი მ ა მ ა ც ი ღ ი ს ა თ ვ ი ს 2008“

მეგრელოდან მის გადმოსვენებას...

ლევანი რეზერვში პირველად 2007 წელს გამოუძახიათ, 18-დღით, 2008 წლის ზაფხულშიც-8 დღით...

მესამედ – 8 აგვისტო რომ ჯერაც არ იყო გათენებული...

ლიკა ჭოჭუა, და: „ახალი ჩამინებული ვიყვათ, ტელეფონი რომ დარეკა ერთად გამოგვიძინა, საათის შეეხედე, 02:47 იყო... ვერაფრით წარმოვიდენდი, რომ ეს სახელში აღმოჩნდებოდა ჩენი რეასითვის. ლევანმა მობილური აილ და დავინახე, სახე როგორ შეეცვალა. ცოტა ხანში ტელეფონი გაითამაშა. ვკითხე ვინ იყო-მეთქი. ვიდაც უცნობი მირეკავს და მეუბნება, რომ ხვალ, დღის 2 საათზე ხობის კომისარიატში გამოვცხადდეო, ისევ დარეკა ლევანის მობილურმა, ამჯერად მეც მესმოდა მათი საუბარი...

ლიკა ჭოჭუა: „იმ უცნობთან საუბარი, რომ დაამთავრა ტელევიზორი ჩამართვევითა, რამდენიმე წუთში „გურიირის“ საბანგებო გამოშვება დაიწყო. „რუსთავი-2“-ის კორესპონდენციი ტყვიების წვიმის ფონზე საუბრობდა, ლევანს უზრუნველისტებზე ეუთხარი, აი, ესენი არიან ნამდვილი გმირები, თორებრეს წარჩინებით და და-მმამოსკოვში წავიდა სასწავლებლად, მოსკოვის ტექნიკურ უნივერსიტეტში ჩააბარა თრივემ და ორი წლის შემდეგაც ორივე ერთად დაბრუნდა საქართველოში, ორივე აქ ტექნიკურ უნივერსიტეტში განაგრძო სწავლა სახაზი არ გამოცა, დაფიქრებულმა შემომხედა... ამ სიტყვებს ვერ ვპატიობ ჩემს თავს... ვერ ვეცვებოლი რომ გმირობისთვის სულაც არ არის აუცილებელი კარგად ფლობა, გმირობისთვის ის სულისკეთებაც საკმარისია, რომელიც ლევანს პერნებლა, სენაკის ბაზაზე გამომყევიო... წავედით... მივედით ბაზა დაბომბილი იყო, საშინელება ტრიალებდა, იყო ყვირილი, ტირილი, ძებნა, უბედურება, ის ადგილი დაიბომბა ბაზაზე სადაც ლევანის ბატალიონი იდგა... ფეხთ გავიხადე, მე და ჩემი ქმარი ყველგან ვეძებდით ლევანს, ვაწერინებდი ოფიციელებს ლევანის გვარსა და სახელს, არ ვიციო, გვპასუხობდნენ, დავრბოდი, ვკიოდი ყველა ასე იყო, ყველა თავის შეილს ეძებდა და ტირილა... ვერც მევარი ვაპოვე, ვერც ცოცხალი... დილიდან ჩემს ტელეფონზე ლევანის ტელეფონიდან დაიწყო რეკვა, გამიხარდა, ცოცხალია, მირე-

კავს-მეთქი, ვპასუხობდი: ხოშილო, ლევან-მეთქი, და ითოშებოდა ტელეფონი... თურმელევანი უკვე პროზექტურაშია, შესატყობინებლად რეკავენ, რომ ხვდებიან, დედა ვარ არ მელაპარაკებიან, ბიძაშვილმა ამოიცნო ლევანი. დასახიჩრებული იყო ჩემი ლამაზი ბიჭი... ლევანი ამ ქვეყნიდან წავიდა იმ რწმენით, რომ მიდიოდა სამშობლოს დასაცავად... დანიშნული შევვარებული დარჩა... ეკა ფაჩუაშვილი უნივერსიტეტში სწავლობს მეტად მისწრო 2 საათზე. დამპირდა, დაგირეკავოთ, აღარ დაურეკავს. საღამომდე ჭიშკართან ვიდექი, ხან ვის გაბარებდი დამირეკოს-მეთქი, ხან-ვის, არ მირეკავდა, მე ვრცეკვდი და უკვე გათიშული პერნება ტელეფონი. ბოლოს ახლობელი ვახე, იქ მუშაობდა, დილით ადრე დავარეკინებო, დამამშვიდა, წარმოვედით შუალამისას მომიკაუნა მეზობელმა, სენაკის ბაზაზე გამომყევიო... წავედით... მივედით ბაზა დაბომბილი იყო, საშინელება ტრიალებდა, იყო ყვირილი, ტირილი, ძებნა, უბედურება, ის ადგილი დაიბომბა ბაზაზე სადაც ლევანის ბატალიონი იდგა... ფეხთ გავიხადე, მე და ჩემი ქმარი ყველგან ვეძებდით ლევანს, ვაწერინებდი ოფიციელებს ლევანის გვარსა და სახელს, არ ვიციო, გვპასუხობდნენ, დავრბოდი, ვკიოდი ყველა ასე იყო, ყველა თავის შეილს ეძებდა და ტირილა... ვერც მევარი ვაპოვე, ვერც ცოცხალი... დილიდან ჩემს ტელეფონზე ლევანის ტელეფონიდან დაიწყო რეკვა, გამიხარდა, ცოცხალია, მირე-

ლიკა ჭოჭუა: „ვერ გეტყვით, რომ ბედნიერი ვარ, მაგრამ ამაყი ვარ, რომ ლევანის დავარ, დალიან მიმმიმს მისი ტანსაცმლის ყურება, რომელსაც ის ვერარასოდეს ჩაიცაშს, მის მობილურს დღემდე ვხმარობთ და როცა რეკავს, მგონა, რომ ლევანს ურეკავენ, ერთადერთი იმის რწმენა მასულდგმულებს, რომ ლევანი უფალთანა და კიდევ ვნახავ იმქვენიად. ეს მაძლევს იმის ძალას, რომ არ დავიცე... ლევანი მებრძოლი სულის ადამიანი იყო, არაერთი წინააღმდეგობა გადაულახავს, ამჯერადც ასე მეგონა, მაგრამ მისი მებრძოლი სული უძლური აღმოჩნდა რუსული ბობების წინააღმდეგ...“

გარდაცვალების შემდეგ ლევანს გადაეცა მედალი „მხედრული მამაცობისთვის“.

შიგნილი „გმირი“

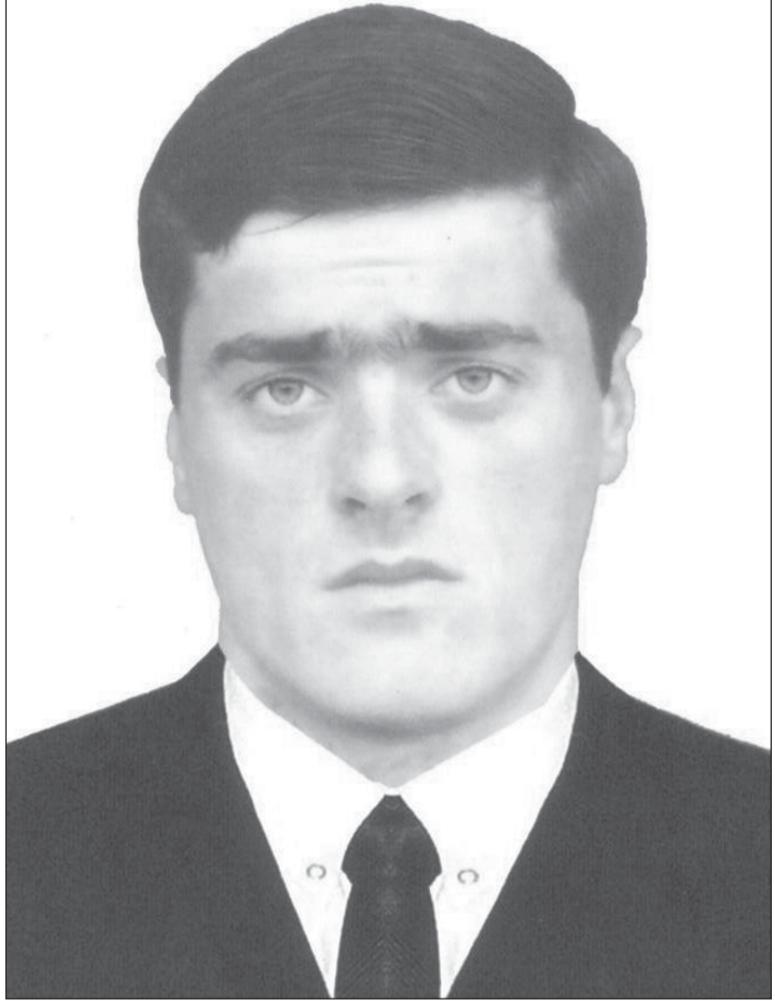
გ ა მ ი რ ი

გოგიტა ქარჩავა

კ ა პ რ ა ლ ი

1987-2008

დაჯილდომებულია
მანამდები თავის „მარტინ ული
მამაცოცხადისათვის“ 2008

მტრის ალყაში იყენენ, გოგიტას უკან ასაფეოქებელი მოწყობილობა რომ დაგარდნილა. როგორც თანამებრძოლები გაიხსენებენ—რადაც მობილურის მსგავსი უყვირიათ „ქარჩავა დაწექი!.. მას მხოლოდ გახედვა მოუსწრია და... აფეთქებას შეუზანზარებია კიდეც უკვე მერამდენედ იქაურობა...“

10 აგვისტოს ოჯახს დაურეკეს, დაჭრილი გორის პოსტიტალშია, სისხლი სჭირდება, ოჯახის რომელიმე წევრმა ჩამოაკითხეთო. უფროსი მმა გადარეული გავარდა, მაგრამ... ცოცხალს ვერ ჩაუსწრო... საკუთარი ხელით წასვენა 20 წლის მმის ცხედარი...“

მანამდე იყო სოფელში გატარებული ბაგშეობა.

დაიბადა 1987 წლის 23 დეკემბერს. ხობში, დამთავრა სოფელ ქვემო ქვალონის სკოლა. ოჯახში მეორე ბიჭი იყო, მის შემდეგ კიდევ 2 ბიჭი შეეძინათ. ოთხი მმა იზრდებოდა ერთად და როგორც დედა იტყვის, მათი წაკიკლავებაც არ ახსოვს.

დედა: „საოცრად ბშვიდი ბაგშევი იყო. გაბრაზებული არავის გვინახავს, მასწავლებლებს ძალიან უყვარდათ. ერთხელ, მე და ბებიამისს კანფეტები მოგვიტანა სკოლიდან. მასწავლებლებს ბავშვები გაუშვი კლასიდან და გოგიტას-

თვის ბლუზა კანფეტები მიუცია... ხელმარჯვე თსტატივით იყო, ყველაფერი ეხერხებოდა. სკოლა სახლიდან ძალიან შორს, დაახლოებით 2 კილომეტრში იყო, მეზობლად მისი თანაკლასელი გოგონა ცხოვრობს, სულ მასთან ერთად დადიოდა სკოლაში. წვიმიან ამინდში გზები საშინლად ტალაზდებოდა, აუარებელი გუბები დგებოდა. ეს გოგონა გუბეებს ვერ ახტებოდა, გოგიტა იმ გოგონას ზურგზე მოიკიდებდა და გადაჰყავდა, ფეხი არ დაგისველდეს... სკოლამდე ასამდე გუბე მაინც ხვდებოდათ და არ ეზარებოდა... მერე, რომ წამოზარდნენ, სულ ახსენებდა, ზურგით გათრევდიო... ყველასათვის სიკეთე უნდოდა...“

გოგიტამ, სკოლის დამთავრების შემდეგ, სწავლა სენაკის აგრარულ-ეკონომიკურ კოლეჯში განაგრძო. მერე სავალდებულო ჯარში გაიწვიეს და წავიდა. 1 თვის თავზე კონტრაქტი გააფორმა, მსახურობდა ვაზიანში, მეოთხე ბრიგადაში. მეტყვიამფრქვევე იყო. მტერმა სულ ერთი წელი აცალა სამშობლოს სამსახური...“

კახა ქარჩავა, უფროსი მმა: „კონტრაქტი თავისი სურვილით დადო, ამბობდა, სამშობლოს უნდა ვემსახუროო, ჩემი მმაკაცები ყველა მიდის

და მეც უნდა წავიდეთ...“ დედა: არ მინდოდა კონტრაქტი რომ დაედო, მაგრამ მე ვინ დამიჯერა... ფიზიკურად ძალიან ძლიერი იყო და ამბობდა, ჩემისთანებმა უნდა დაიცვან სამშობლო, ახლა მოცხვენია ამას რომ ვამბობ, მაგრამ ვეუბნებოდი, სხვებმა დაიცვან-მეთქი. მკაცრად გამომხედვადა და მეტყოდა, დედა ეს მეორეჯერ არ გაიმეორო... ეტყობა წინათვრმნობა მეზნდა და შვილის დაკარგვა არ მინდოდა... ჯარში რომ წავიდა, ქების სიგელი გამომიგზავნეს, რომელსაც პრეზი-

ფებურთი ძალიან უყვარდა... ცოტა ჩაფიქრებული კი იყო, მაგრამ მეზნდა ერაყში რომ მიღებული... სახლიდან 31 ივლისს გავიდა. ცუდ ხასიათზე იყო. მთხოვა, მატარებლამდე მიმაცილეო, მერე სენაკამდე გაყოლა მთხოვა, წამოდი, ერაყში წაგვიყვანენ და ვინ იცის, მერე როდის გნახავო... ბევრი ვილაპარაკეთ, ამბობდა, სამხედრო სამსახურს გავყვები და სერებრტი განვდებიო. იქაურობა მოსწონდა, როგორც წახლში ისე ვგრძნობ თავსო, ძალიან ბევრი მეგობარი მყავ-

მოვასვენე, სულ რამდენიმე ჭრილობა ჰქონდა კისრის არეში... ალყაში ყოფილან მოქცეულები, მის უკან მობილურის მსგავსი ასაფეთქებელი დაგარდნილა. დაუყვირათ დაწექიო, დაწოლაც ვერ მოუსწრია ისე აფეთქებულა... არ ვიცით სიცოცხლის ბოლო წუთებში რას ლაპარაკობდა, არავის არაფერი მოუყოლია, ერთმა მისმა თანამებრძოლმა კი მითხრა, ოჯახზე წუხდაო. რამდენიმე დღეა არ დამირგია და ინერვიულებენო... შეყვარებული ჰყავდა, მაგრამ ვინ იყო არ ვიცით, სულ ასაი-

დენტი აწერდა ხელს, მადლობას მიხდიდა პატრიოტი შვილის აღზრდისთვის...“

კახა ქარჩავა, უფროსი მმა: „აგვისტოს მოვლენებამდე რამდენიმე ღღით ადრე ჩამოვიდა სოფელში, ერაყში გვიპირებენ წაყვანას და ათდღიანი შეგებულება მომცეს. ცოტა ხნით გამომიშვესო, ჩვეულებრივ იქცეოდა, როგორც მოსახლეობაში მის თავს მახსუნებს... მაგრამ ცოცხალს ვერ მივუსწარი, ჩემი ხელით გად-

სო... ბოლოს 7 აგვისტოს დამირეკა, განგაშია გამოცხადებული, გორისგნ მივყარებოთ და სახლში არ თქვაო, მთხოვა. მერე აღარ შეგვინდიანება... 10 აგვისტოს დაგვირეკეს, რომ მმიმედ დაჭრილი გორის პოსტიტალში იწვა. რომელიმე ოჯახის წევრი ჩამოვიდეს, სისხლი სჭირდება, მე სასწრაფოდ გავქანდი, მაგრამ ცოცხალს ვერ მივუსწარი, ჩემი ხელით გად-

დუმლოებდა... ძალიან უნდოდა სენაკში, მამიდაჩემის გვერდით ეყიდა სახლი და იქ დასახლებულიყო...“

დედა: „ძალიან მიმდიმს მის გარეშე ცხოვრება, მაკლია მისი სითბო, სიყვარული... ირგვლივ რომ გავისწევად, შველაფერი მის თავს მახსუნებს... ძალიან მენატრება...“

შიგნილან „გმირი“

ԱՌԵՋՈՒՅՑ ՈՐՄԱՆԱՅԻՆ

ის სულ რაღაც 22 წლის
ბიჭი იყო. უნივერსიტეტი
ახალი დამთავრებული პერი-
ოდა, დიდი ცხოვრებისთვის ემ-
ზადებოდა, პერიოდა ოცნებები
და მიზნები, მარგამ მის სამ-
შობლოს რუსი მოადგა და რე-
ზერვში გამოიძახეს, სანქტ-
პეტერბურგიდან ჩამოსულმა
უფროსმა მეგობარმა თბილის-
ში წაყოლა ურჩია. უარით გა-
უსტუმრებია, ასეთ დროს გაქ-
ცევა არ ივარგებსო.

ვერც მამას დაუყოლებია
შინ დარჩენაზე. „ამბობდა, ყვე-
ლა ჩემი ძეგობარი იქ არის
და მე როგორ გამოვაკლდეო.
მრცხვენოდა, დარჩენას, რომ
ვთხოვდი, სამშობლო
მებახისო, იმეორებდა, “—იტ-
ყვის მაბა. მამა, რომელმაც
თავად მიიყვანა შვილი სენა-
კის ბაზაზე...

ოჯახი ბოლოს 11 საათზე
ელაპარაკა ბაზაზე მყოფ
შვილს პირველი დაბომბვის
სმა რომ გაიგეს, ურეკავნენ,
ზარს რომ არ უპასუხა,
მშობლები ბაზაზე გაცვიდნენ.
გარდაცვლილი შვილი საა-
ვადმყოფოში იძოვეს... რამდე-
ნიმე ნასხლეტი ჰქონდა მას
მოხატვრილი...

მიხეილ იოსავა 1986 წელს
დაიბადა ხობში. ხობშივე და-
ამთავრა სკოლა. სკოლის დამ-
თავრების შემდეგ თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ეკონომიკის ფაკულტეტზე ჩა-

ირიცხა და დაამთავრა.

დედა მარინე კაკულია: „უგემრიელესი შვილი იყო, ვამბობდი, დავბერდები და ბედნიერი დედა ვიქები-მეთქი... უპრეტენზიო, დაუზარელი, ძალიან ეშმაკი და ჭკვიანი ბავშვი იყო. უფროსებთან მეგობრობა უყვარდა... სკოლაში ძალიან კარგად სწავლობდა, დაწყებითი კლასების პედაგოგი მეუბნებოდა, თვითნაბადი მათემატიკური ნიჭი აქვსო. მიღლიონების ფარგლებში ამრავლებდა და ყოფდა ელვის სისწრაფით.

ბებია უკრაინელი ჰყავდა და

რუსულიც ძალიან კარგად იცოდა, როდესაც სკოლაში ღია გაკვეთილი ტარდებოდა, სულ მიშიკოს მიჰყავდა... მეც სკოლაში ვმუშაობდი და ვთხოვე, შატალოზე არ წახვილე, უხერხულობაში არ ჩამაგდო-მეთქი. არასოდეს წასულა... სამეგობროში, სამეზობლოში თუ ვინმეს რამე უჭირდა, ყველას კაცივით ედგა გვერდში. თავის საქმეს გადადებდა და სხვისას გააკეთებდა. ძალიან დამოუკიდებელი იყო. ბებია და ბაბუა ჰყავს სოფელში. ყველაფერში ეხმარებოდა. დილიდან ადგებოდა და მზის ამოსვლამდე ყანას უთოხნიდა, დაუზარელი იყო... მამაჩემმა გაიხსენა, ერთხელ მოირბინა და მანქანა მთხოვა, ჩემი მეგობრის დედა ჩანთებს მიათრევს და უნდა წავალებინოო. მეგონა, სადღაც უნდოდა წასვლა და მატუებდა. მივეცი გასაღები და გავყევიო თურმე სიმართლე ყოფილა, მართლაც იმქალს ეხმარებოდაო... ცდილობდა, ყველას დახმარებოდა, რითაც შეეძლო... ერთადერთი იმაზე ვბრაზდებოდი, რომ მანქანას სწრაფად დააქროლებდა. თავს იმართლებდა ხოლმე, რავენა, მამა და ბაბუა მანქანას სულ 15 წუთით მაძლევენ და მართლაც მოაქროლებდა.

მუშაობას როგორ ყებ პირველ რვეულობას...“

მამა ბესო იოსავა; „ისე უყვარდა მანქანის ტარება, მართვის მოწმობის ასაღებად 3 დღე თავაუღებლად მეცა-დინეობდა. მარტო მსუბუქზე კი არა, სატვირთო ზეც ჩააბარა და მოწმობა აიღო. უნდოდა, საკუთარი ბიზნესი ჰქონდა და ამბობდა, რა იცი, რაში გამომადგებაო. დამოუ-კიდებელი იყო. ეტაპობრივად ყველაფერს მივაღწევო, ხში-რად მიმეორებდა... ძალიან

უყვარდა ნადირობა, თევზაობა, ბილიარდის თამაში, მისი გარდაცვალების შემდეგ, საბილიარდო კლუბის ხელმძღვანელის ლერი ბასილაიას ინიციატივით, მიშიკო იოსავას სახელობის ტურნირი ჩავატარეთ. მიშიკო ხშირად დადიოდა იმ კლუბში და თურმეუბნებოდა, ტურნირი ჩავატაროთ და გამარჯვებული თასით დავაჯილდოვოთ. მის სიცოცხლეში ეს ვერ მოხერხდა და შემდეგ ლერი ჩაუდგა ამ საქმეს სათავეში.

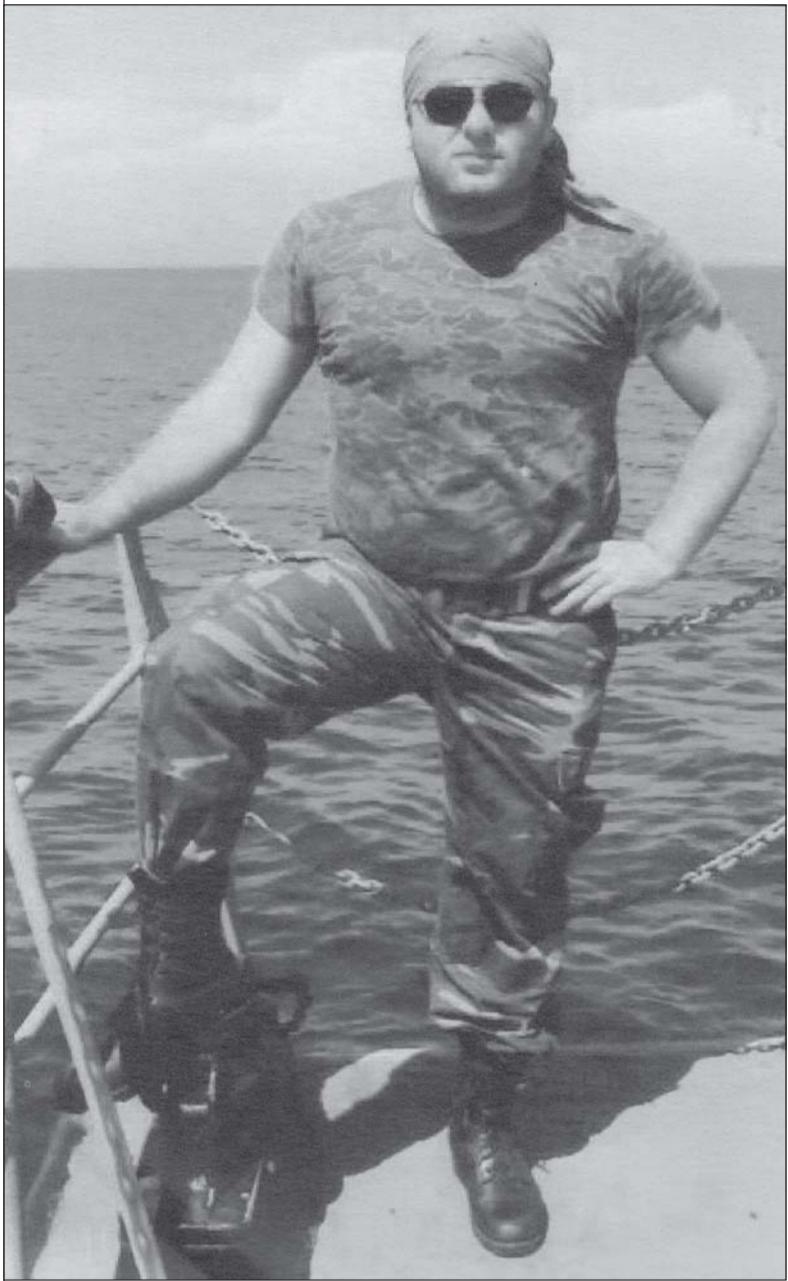
23 ნოემბერს, მიშიკოს დაბადების დღეზე ჩატარდა ტურნირი. ამ ტურნირმა სისტემატური ხასიათი მიიღო. სამომავლოდ გვინდა, რომ რეგიონალური გახდეს ეს ტურ-

2009 წელი რომ დგებოდა, დამის 11 საათზე მიშიკოს საფლავზე ავედით, ახალი წელი რომ მიგველოცა. სახტად დავრჩით—ასამდე კაცს მოეყარა თავი, სუფრა პქონდათ გაშლილი და ახალ წელს ულოცავდნენ მიშიკოს... ვიდექი და ვფიქრობდი, რამ მოიყვანა ამდენი ხალხი ჩემი შვილის საფლავზე ამ ბეჭნიერ დამეს, საშინელ თოვლასა და სიკიფში-მეტქი..."

შიგნილან „გმირი“

გ ა მ ა ბ ი

ზეიად

ჩატუაშვილი

კ ა პ რ ა ლ ი

1983-2008

დაჯილდოებულია
მაღალით „მხედრული
მამაცობისათვის 2008“

თვის ზეიადი იყო, სუფრასთან ყველას-დიდსა და პატარასაც ბატონბით მიმართავდა. ერთხელ კითხე კიდეც, შენს მეგობრებს, მმებს ბატონბით რატომ მიმართავ-მეთქი? ბავშვები არიან, უნდა მიეჩიონ ერთმანეთთან ზრდოლობიან მიმართვასა და ქცევებსო, - მიკასუხა, გამორიცხული იყო, მისი თანდასწრებით სუფრასთან ვინძეს ეჩხუბა. განსხვავებულად მოსიცარულე შეიძლი იყო. გოგო არ მყავს და სიბერის არ მეზინოდა, ზეიადი მომიკლის მეთქი. პატარა ბავშვივით მეფერებოდა... სამშობლოს სიყვარულს განსაკუთრებულად გამოხატავდა... ჯარში კონტრაქტით წასვლა რომ გადაწყვიტა, შევეწინააღმდეგება, არ მინდოდა მისი გაშვება, მაგრამ არაფრით არ დამიჯერა, პატრიოტი იყო... პასუხისმგებლობა პქონდა და როგორც ახლა ვხვდები, გაცნობერებულიც, რასაც აკეთებდა... გადაწყვიტებულო სამსახურიც უნივერსიტეტში წასვლისას მოიხადა, 2007 წელს კი კონტრაქტი გააფორმა სამშობლოსთან-მსახურობდა საზღვაო ძალებში, გემ „გურია 001“-ის მესაჭ-მესიგნალე იყო.

დედა: „ვიდრე კონტრაქტს გააფორმებდა, ცოტა ხანს გემთმშენებელ ქარსანაში მუშაობდა. ერთხელ ხელოსანს მოლებერტი გააკეთებინა, სამსახურში უნდა წავიდო. კი კონტრაქტი გააფორმა სამშობლოსთან-მსახურობდა საზღვაო ძალებში, გემ „გურია 001“-ის მესაჭ-მესიგნალე იყო.

დედა: „ტყუპები თავიდან ძალიან განსხვავდებოდნენ ერთმანეთისგან ფიზიკურად. თუმცა, რაც დღე ემატებოდათ ერთმანეთს ემსგავსებოდნენ. ზეიადი ბავშვობიდან გამოჩეული ხასიათის იყო, კეთილი და მიმტევებელი. როცა ზაზა ატირდებოდა, ზეიადს ეცოდებოდა და ყველა სათამაშოს უთმობდა ხოლმე. თუ ზაზა ავად განდებოდა, მეორე დღეს ზეიადიც ავად მიხდებოდა...“

ზეიად დათუაშვილი ხობის რაიონში, სოფელ მუა ხორგაში დაიბადა და გაიზარდა, სკოლის დამთავრების შემდეგ

რადლება არ მიმიქცევია...“ ზეიად დათუაშვილი გერმანიაში წატავლის გასაგრძელებლად აპირებდა წასვლას, სიტუაცია რომ დაიძაბა, თბილისში იყო, გერმანული ენის კურსებზე დადიოდა, დოკუმენტებს აწესრიგებდა, მაგრამ 6 აგვისტოს თავისი ინიციატივით გადაღო გერმანიაში წასვლა და ფოთში თავისწილში დაბრუნდა.

დედა: „გზიდან დამირეკა, მოსიცარულე შეიძლი იყო. გოგო არ მყავს და სიბერის არ მეზინოდა, ზეიადი მომიკლის მეთქი. პატარა ბავშვივით მეფერებოდა... სამშობლოს სიყვარულს განსაკუთრებულად გამოხატავდა... ჯარში კონტრაქტით წასვლა რომ გადაწყვიტა, შევეწინააღმდეგება, არ მინდოდა მისი გაშვება, მაგრამ არაფრით არ დამიჯერა, პატრიოტი იყო... პასუხისმგებლობა პქონდა და როგორც ახლა ვხვდები, გაცნობერებულიც, რასაც აკეთებდა... გადაწყვიტებულო სამსახურში უნივერსიტეტში წასვლისას მოიხადა, 2007 წელს კი კონტრაქტი გააფორმა სამშობლოსთან-მსახურობდა საზღვაო ძალებში, გემ „გურია 001“-ის მესაჭ-მესიგნალე იყო.

დედა: „ვიდრე კონტრაქტს გააფორმებდა, ცოტა ხანს გემთმშენებელ ქარსანაში მუშაობდა. ერთხელ ხელოსანს მოლებერტი გააკეთებინა, სამსახურში უნდა წავიდო. კი კონტრაქტი გააფორმა სამშობლოსთან-მსახურობდა საზღვაო ძალებში, გემ „გურია 001“-ის მესაჭ-მესიგნალე იყო.

რებდა... ბოლო პერიოდში ძალიან მორწმუნე გახდა, ყველა ეკლესია შემოიარა, ბოლო ორი თვე ყოველ დილით საგალობლებს უსმენდა, ლოცულობდა, ძალიან უნდოდა, რომ მშობლიურ სოფელში ეპლესია აეშენებინა. ამბობდა, გერმანიიდან რომ ჩამოვალ, მაღალი ხელფასი მექნება და ჩემი სურვილის ასრულებას შევძლებო. ეს დარჩა აუხდენელ ოცნებად... ზეიადის დაღუპვის შემდეგ, სახელმწიფომ რომ გარკვეული თანხა გამოვიგზავნა დაკრძალვისათვის... ზაზა მითხვა, ზეიადს ეკლესის აშენება უნდოდა და ამ თანხით ეკლესია აკაგოთო. შუახორგაში, ღვთისა და კეთილი ხალხის დახმარებით, მშენებლობა უკვე დავიწყეთ, საძირკველი ჩაყრილია, ვცდილობთ, დაწყებული საქმე დავამთავროთ. ეკლესია წმინდა ილია მართლის სახელობის იქნება, ეს ტაძარი მარტო ჩემი შვილის უკვდავებას კი არ უზრუნველყოფს, არამედ ყველა იმ ვაჟკაცისას, ვინც საქართველოს მთლიანობისთვის ბრძოლას შეეწირა...“

შიგნილან „გმირი“

გ ა ი რ ი

გოგა ჭითანავა

ოცი ნაბიჯილა იყო სანგრამდე... და ოცის ნაცვლად ერთი ნაბიჯი გადადგა—უკვდევებისაკენ...

ომის დროს, რეზერვში რომ გამოიძახეს, ევლარავი შეაკვა. დედა და ემუდარებოდა არ წასულიყო. მისთვის ეს მიუღებელი იყო—როგორ? დავიმალოო?! ბაჭები იქ არიან და თვალებში როგორ შეეხდოთ... დედა ეველრებოდა გაჩერებულიყო, ვადის ამოწურვამდე. სასტიკ უარზე დადგა. მაიც წავიდა.

გაცილებისას სთხოვა, თავი არ გამოიჩინო, წინა ხაზზე დაგაეცნებოდა.

გოგა ჭითანავამ გაბრაზებულმა გადაულაპარაკა მასას — ეს ქალი ოლიმპიადაზე ხომ არ მიშებას, ომია, რასაც დამავალებენ მას გავაკეთებო. თქვა და წავიდა.

8 აგვისტოს გაიხურა სახლის კარი. 9 აგვისტოს სენაკის ბაზას ბომბა გადა მტერი. პირველი არ გამოიჩინო, რამდენარა რამე მიმთხვევა, მაგრამ არაფერი კუჭიდე, მოვატუებ და სახლში ისე მოვიყვანეოთ. ბავშვობიდან მაღლიან მოსიყვარულე იყო, სკოლაში საუკეთესოდ წავლიდა...

სკოლის დამთავრების შემდეგ თბილისში წამოვიდა, ტექნიკურ უნივერსიტეტში სწავლობდა მექანიკა-მანქანათმშენებლობის ფაკულტეტზე.

მამა: „ხუთი წელი ცხერობდა და მოუკიდებლად თბილისში და არასოდეს პრობლემა არ შექმნია. ბრძნელი და ჭითანავრი აზრების თქმა იცოდა. ახლა იხსენებენ მის ნათებამებს მისი მეგობრები და უფროსი თაობაც. ალიათ, ხანძოებულე სიცოცხლე რომ ჰქონდა, იმიტომ იყო ასეთი განსხვავებულით...“

სტუდენტობისას ორჯერ იყო რეზერვში. უნივერსიტეტი 2008 წელს დაამთავრა. თბილისიდან ახალი ჩასული იყო ხობში, მობილიზაცია რომ გამოიცხადდა და გამოიძახეს.

დედა: „პატარაობიდანვე ისეთი იყო—დაეყრდნობოდა. დიდის საქმეც, რომ დაგევალებინა, თავისუფლად აკეთებდა. ისეთი იყო— სულ გვიკვიდა... ვერავინ ვერაფერნ მოატყუებდა... მასში ერთხელ ბარი და ლეგანი. გოგა გაბრაზებული მოდიოდა და სურათი მოჭრინდა—ბალში გადაუდიათ. გამოვართვი სურათი, ვნახე რომ სურათზე ლევანი ტიროდა. გოგას ვკითხე, რატომ ტიროდა—მტერი. რა ვიცი კაცო, დედა უნდოდა—გაბრაზებულმა

რ ე ზ ე რ 3 0 ს ტ ი
1987–2008
დაჯილდომის ულია
მაღალით „მსაღლული
მამაცობისათვის 2008“

ცა, ვუთხარი გილოცავ ჩემს დაბადების დღეს მეტქი. ჩამეშვერა, გადამკოცნა, დიდხანს იცოცხლე და შენი შვილების ბედნიერებით დატებით. მოვლენები ასე ცუდად რომ განვითარდა, მერე გავიგე, რომ თურმე 8 აგვისტო იყო და გოგას წინასწარ მოვალოციე დაბადების დღე, ალბათ გული უგრძნობდა, რომ 9 აგვისტოს ვეღარ მოესწოდა...“

გოგა წავიდა. ბაზიდან არ გაუყვანით. ოჯახთან მთელი დღის მანილზე ჰქონდა სატელეფონო კონტაქტი. ბოლოს გვიან დამით დარეკა შინ. კოდორი უკვე დაბომბილი იყო.

მმა: „ნერვულობდა, როგორ ხართო. უფრთხო, მეშინია, როგორ იქნებით, სად წაგიფანენ — მეტქი. გაიცინა და მითხრა, შენ რამ შეგაშინა, იარაღი მე მიჭირავს, მეტრცხვა...“

დედა: „უქენეშებოდი, შეილო თავს გაუფრთხილდი-მეტქი, მამშვიდებდა, ნუ გეშინა, ყველაფერი კარგად იქნება და მაღლ სახლში ვინებით. ბოლოს მითხრა, დედა, ნუ დაჩაჩანაკდები მაგრად იყავი, ძალიან მივყარარ, თავი არ დაიჩაგროთ... ეს იყო მისი ბოლო სიტყვები...“

მმა: „ჩენი საუბრიდან ათ წელში ჯერ ფოთი დაბომბა, შემდეგ სენაკი. ბიჭები იხსენებენ, გოგა

ტელეფონზე ლაპარაკობდა, უცებდა რომ განათლა და საშინელი ხმა გაისმა „დაწესებით!“ ვინ საით გარბოდა არ გვახსოვს, დაბნეულები ვიყავითო... გოგა პირველი დაბომბვისას გადარჩენილა, მეორე დაბომბვისას სანგრისენ გარბოდა, მამის დაღუბულა, როცა სანგრმდე 20 ნაბიჯი იყო დარჩენილი...“

ოჯახი ვეღარ უკავშირდებოდა გოგას... ამბის გასარკვევად შუალამისას წავიდნენ სენაკის ბაზაზე მამა და მშა. არ შეუშვეს. გამოუხილისას 6 საათზედა შევიდა სხვა შემობლებობის ერთად.

მამა: „ყველას ვეკითხებოდი ხომ არ გინახავო მეტქი. პასუხს არავინ გვცემდა, ყველა დაბნეული იყო. სერუანტს ვკითხე გოგა ჭითანავის სად არის მეტქი. აქვე იყვნენ, იარაღს აბარებდნენ. თურმე იცოდა გარდაცვლილი, რომ იყო და მიმართავდა... საავადმყოფოში წავედით, იქნებ დაჭრილია მეტქი. პირდაპირ პირველ სართულზე შევედი, სამი ჯარისკაცი ესვენა, გადაფარებული ცხოვრება გადასილი და დასაცალდა... ცხოვრება გადის უსალისოდ... ეპლებისაში დავდივარ... თვითონ ძალიან ეკლესიური იყო, მარხულობდა, ეზიარებოდა... ნაზიარევი წავიდა ამქეყნიდან... სიზმარში ხშირად ვხედავ ერთი და იგივეს მიმეორებს—, მე ცოცხალი ვარ, ნუ გეშინა...“

დედა შინ მარტო იყო. არ იცოდა შეილოს ამბავი. ქმარ-შვილთან რეკავი, არ პასუხობდნენ... ქეჩაში ხალხმა იმატა. გოგასთან ერთად რეზერვში წასული მეტობლის ბიჭიც დაბრუნდა შინ. დედა შვი-

ლის ამბავს კითხულობდა, მეზობლის ბიჭი თავს არიდებდა გულის განმგმირავი სიმართლის თქმას...“

დედა: „ვკითხე, გოგა ხომ არ გინახავოს მეტქი. არ ვიცი ვეღლიანი დაბომბვისას გადარჩენილია, მეორე დაბომბვისას სანგრისენ გარბოდა, მამის დაღუბულა, როცა სანგრმდე 20 ნაბიჯი იყო დარჩენილი...“

ოჯახი ვეღარ უკავშირდებოდა...

ქუჩაში ხალხი მატულობდა.

ვხედობოდი, რომ რაღაც ხდებოდა ჩემს თავს... მოგვიანებით გავიგე ეს უბედურება...“

ერთი სული მქონდა სწავლას

როდის დამთავრებოდა, სულ აქ მე-

ყველება მეტქი, პასუხს არავინ

დაბრუნდებოდა ეზოში შემოვიდო-

და თუ არა ზურგჩანთას დაგდება,

ხელებს გამლიდა და იტყოდა —

„რა კარგი ჩემი სახლი, მიყვარს

აქაურობა...“ ცხნიბობდა ცოლი მო-

ეყანა და გერმანიაში წასულიყო

რამდენიმე წლით, ბევრი გეგმა პ

ქონდა, მაგრამ არ დასცალდა...

ცხოვრება გადის უსალისოდ... ეპ-

ლებისაში დავდივარ... თვითონ

ძალიან ეკლესიური იყო,

მარხულობდა, ეზიარებოდა... ნა-

ზიარევი წავიდა ამქეყნიდან... სიზ-

მარში ხშირად ვხედავ ერთი და

იგივეს მიმეორებს—, მე ცოცხალი

ვარ, ნუ გეშინა...“

შიგნილება „გმირი“

